

Plak asseblief die
strepieskode-etiket hier

PUNTE-
TOTAAL

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2023

LANDBOUBESTUURSPRAKTYKE

EKSAMENNOMMER

Tyd: 3 uur

200 punte

LEES ASSEBLIEF DIE VOLGENDE INSTRUKSIES NOUKEURIG DEUR

1. Hierdie vraestel bestaan uit 24 bladsye. Maak asseblief seker dat jou vraestel volledig is.
2. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings.
3. Beantwoord AL die vrae.
4. **Beantwoord al die vrae OP hierdie vraestel en dien dit aan die einde van die eksamen in. Onthou om jou eksamennommer in die ruimte wat hierbo verskaf is, te skryf.**
5. Lees al die vrae noukeurig deur en maak seker dat jy net beantwoord wat gevra word.
6. Nie-programmeerbare sakrekenaars mag gebruik word.
7. ALLE berekeninge moet tot TWEE desimale afgerond word, tensy anders vermeld.
8. Dit is in jou eie belang om leesbaar te skryf en jou werk netjies aan te bied.
9. TWEE blanko bladsye (bladsy 23 en 24) is aan die einde van die vraestel ingesluit. Indien jy te min spasie vir 'n vraag het, gebruik hierdie bladsye. Dui die vraagnommer van jou antwoord duidelik aan, indien jy hierdie ekstra spasie gebruik.

Puntetoekenning

VRAAG 1	VRAAG 2	VRAAG 3	VRAAG 4	TOTAAL
50	50	50	50	/200

AFDELING A**VRAAG 1**

- 1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die korrekte antwoord en skryf die letter (A–D) wat met jou antwoord ooreenstem, in die ruimte wat aan die einde van die vraag op bladsy 3 verskaf is.
- 1.1.1 Deur die proses van ... word ligenergie deur groen plante in chemiese energie omskep wat as voedsel benut kan word.
- A respirasie
 - B transpirasie
 - C fotosintese
 - D hidrolise
- (2)
- 1.1.2 'n Voorbeeld van nie-direkte produktiewe kapitaal is ...
- A grond.
 - B voertuie.
 - C boorde.
 - D lewende hawe.
- (2)
- 1.1.3 Voorbeelde van ... data is onder meer Google Maps en Google Earth wat inligting aan die gebruiker beskikbaar stel.
- A klimatologiese
 - B grond
 - C geografiese
 - D ruimtelike
- (2)
- 1.1.4 Die boerderybesigheidstrategie wat fokus op slegs een produk is bekend as ...
- A spesialisasie.
 - B diversifikasie.
 - C verskansing.
 - D wisselbou.
- (2)
- 1.1.5 Die ... word normaalweg gebruik om die vervaldatum van 'n geprosesseerde landbouproduk te bepaal.
- A oesdatum
 - B plantdatum
 - C waardetoevoegingsdatum
 - D bemarkingsdatum
- (2)

1.1.6 Die formule wat gebruik word om die gelykbreekpunt te bereken is ...

- A
$$\frac{\text{Prys}}{\text{Vaste koste} - \text{Veranderlike koste}}$$
- B
$$\frac{\text{Vaste koste}}{\text{Prys} - \text{Veranderlike koste}}$$
- C
$$\frac{\text{Veranderlike koste}}{\text{Prys} - \text{Vaste koste}}$$
- D
$$\frac{\text{Prys}}{\text{Vraag} - \text{Aanbod}}$$
 (2)

1.1.7 Die ... grondstruktuur word beskou as die mees ideale grondstruktuur.

- A enkelkorrel
- B blokagtige
- C plaatagtige
- D krummel/sferïodale (2)

1.1.8 Watter een van die volgende is NIE deel van die bemarkingsmengsel NIE?

- A Potensiaal
- B Produk
- C Plek
- D Promosie (2)

1.1.9 Die metode waar bemarking op 'n wêreldwye skaal plaasvind en waar globale verskille, ooreenkomste en geleenthede versoen word deur die neem van sakebesluite om globale doelwitte te bereik.

- A Beheerde Bemarking
- B Vrye Bemarking
- C Internasionale Bemarking
- D Koöperatiewe Bemarking (2)

1.1.10 Die eerste stap in die proses om standarde op te stel is ...

- A opleiding.
- B beplanning.
- C terugvoering.
- D implementering (2)

1.1.1	1.1.2	1.1.3	1.1.4	1.1.5	1.1.6	1.1.7	1.1.8	1.1.9	1.1.10

- 1.2 Kies 'n beskrywing uit KOLOM B wat by die term in KOLOM A pas. Skryf slegs die letter (A–J) van jou keuse in die ruimte wat onderaan die vraag verskaf is.

KOLOM A		KOLOM B	
1.2.1	Gedeeltelike begroting	A	Vertoon die eienaarsbelang-, bate- en lasterekeninge.
1.2.2	Kapitaalbegroting	B	'n Bewys dat geld by die bank inbetaal is.
1.2.3	Balansstaat	C	Fisiese opname van al die bates op die plaas.
1.2.4	Permanente arbeider	D	Vergelyk die verwagte inkomste van twee praktyke.
1.2.5	Seisoenale arbeider	E	Die verwerking van 'n primêre produk na 'n eetbare produk.
1.2.6	Kasregisterstrokie	F	Die bewaring van 'n produk vir kort tydperke om die snelle agteruitgang daarvan te vertraag.
1.2.7	Depositostrokie	G	Beoogde besteding aan vaste bates.
1.2.8	Inventaris	H	Om kontantverkope van handelsvoorraad aan te teken.
1.2.9	Prosessering	I	Arbeider wat slegs gedurende oestyd op die plaas werk.
1.2.10	Preservering	J	Arbeider wat reg deur die jaar in diens is van die boer.

1.2.1	1.2.2	1.2.3	1.2.4	1.2.5	1.2.6	1.2.7	1.2.8	1.2.9	1.2.10

(20)

1.3 Gee die korrekte landboukundige term vir elk van die volgende beskrywings. Skryf slegs die korrekte term neer, byvoorbeeld 1.3.11 Oksidasie.

1.3.1 Die proses waartydens weiveld progressief ontwikkel vanaf pioniersveld tot klimaksveld in al die verskillende plantgemeenskappe.

(1)

1.3.2 Die metode wat by die inmaak en bevriesing van groente gebruik word om ensiemstelsels uit te skakel, terwyl mikrobies ook verminder word.

(1)

1.3.3 Die tipe stappe word teen 'n werker gedoen om goeie orde en doeltreffende prestasie te handhaaf.

(1)

1.3.4 Die tipe produksiestelsel waar 'n gewaskomponent saam met 'n veekomponent aangehou word.

(1)

1.3.5 'n Intensiewe boerdery waar die produksie van voedsel met behulp van voedingryke oplossings en mediums eerder as grond is.

(1)

1.3.6 'n Baie belangrike konsep wat verwys na die verskillende vorms van besoekers wat betrekking het op die landbouaktiwiteite en/of geboue met 'n landboufunksie.

(1)

1.3.7 Die tipe mark waar die bemarking van 'n unieke produk op 'n spesifieke kliëntegroep fokus.

(1)

- 1.3.8 Die term wat gebruik word om maatskaplike, ekonomiese en omgewingsfaktore te integreer in bestuur om te verseker dat die boerderyonderneming tot voordeel van die huidige en toekomstige geslagte is.

(1)

- 1.3.9 Die paaie, elektrisiteit, behuising en geboue wat benodig word vir produksie om sukses van die boerderyonderneming te verseker.

(1)

- 1.3.10 'n Beknopte opsomming van inligting vir die karakterisering en doel van die boerderyonderneming wat omskryf "wie ons is, wat ons doen en vir wie ons dit doen".

(1)

50 punte

AFDELING B**VRAAG 2 HULPBRONBENUTTING, GRONDGEBRUIK EN BOERDERY-
STELSELS**

2.1 Bestudeer die onderstaande leesstuk en beantwoord die daaropvolgende vrae.

Die insameling van inligting (data) is 'n uiters belangrike stap wanneer iemand 'n boerdery-onderneming wil begin. Tegnologiese hulpmiddels, finansiële inligting, die beskikbaarheid van water en arbeid, data aangaande die grond, klimaat en natuurlike plantegroei is van deurslaggewende belang in die sukses van die beoogde onderneming.

2.1.1 Noem TWEE primêre landbouhulpbronne uit die bostaande leesstuk.

- (a) _____
- (b) _____
- (2)

2.1.2 Noem DRIE sekondêre landbouhulpbronne uit die bostaande leesstuk.

- (a) _____
- (b) _____
- (c) _____
- (3)

2.1.3 Verskaf die term wat die tipe data wat die jong boer nodig die beste beskryf.

- (a) Die tipe gronddata (fisiese eienskap) wat verwys na die rangskikking van die aggregate in die grond tot mekaar.
- (1)
- (b) Die tipe gronddata (chemiese eienskap) wat aandui dat daar te veel H-ione in die grond voorkom.
- (1)
- (c) Die tipe gronddata wat verwys na die inherente gedrag van grond en onontbeerlik is vir die bepaling van die grondgeskiktheid.
- (1)
- (d) Die tipe data wat dui op die hoogte bo seevlak en die helling van die gebied.
- (1)

2.2 Natuurlike veld is een van die belangrikste en waardevolste hulpbronne in diere-produksie aangesien dit die mees ekonomiese bron van dierevoeding is, en soms die enigste bron van voedsel vir herkouters. Die produktiwiteit van Suid-Afrika se weiveld is besig om te verswak weens onder meer deur verwoestyning en bosindringing. Verskeie faktore dra ook by tot die wêreldwye probleem van grondverlies of gronddegradasie.

2.2.1 Verskaf die hoofrede vir die agteruitgang van die natuurlike weiveld vir diere.

_____ (1)

2.2.2 Bespreek kortliks VIER redes waarom die doeltreffendheid van natuurlike weiding verhoog kan word deur die gebruik van 'n kampstelsel by veeproduksie.

(a) _____

(b) _____

(c) _____

(d) _____

_____ (4)

2.2.3 Vergelyk suurveld met soetveld ten opsigte van die volgende eienskappe.

(a) Reënvalgebied waarin dit voorkom: _____

_____ (2)

(b) Grondtekstuur waarop dit voorkom: _____

_____ (2)

(c) Smaaklikheid in die volwasse stadium: _____

_____ (2)

(d) Drakrag: _____

_____ (2)

2.2.4 Verskaf VIER faktore of redes wat lei tot grondverlies of gronddegradasie.

- (a) _____
- (b) _____
- (c) _____
- (d) _____
- (4)

2.3 Dieretrekkrag kan 'n belangrike rol speel in die landboubedryf. Bestudeer die foto's hieronder en beantwoord die daaropvolgende vrae.

FOTO A

FOTO B

FOTO C

FOTO D

2.3.1 Verskaf 'n gepaste opskrif vir Foto A.

(1)

2.3.2 Watter boerdery-aktiwiteit word in Foto B uitgevoer?

(1)

2.3.3 Is die aktiwiteit in Foto B 'n voorbeeld van 'n primêre- of sekondêre bewerkingsimplement?

(1)

2.3.4 Is die boerderybedrywighe in Foto D 'n voorbeeld van die primêre-, sekondêre- of tersiêre landbousektor?

(1)

2.3.5 Noem EEN sigbare rede vir, of voordeel van, die gebruik van dieretrekkrag in Foto C.

(1)

2.3.6 Verskaf EEN voorbeeld met 'n verduideliking waarom 'n kommersiële boer van dieretrekkrag gebruik sal maak. (Uitgesluit die voordeel genoem in Vraag 2.3.5.)

Voorbeeld: _____

Verduideliking: _____

(2)

2.3.7 Verklaar waarom daar beweer word dat dieretrekkrag uiters belangrik is vir opkomende- asook bestaansboere tydens die produksieproses.

(6)

2.4 Intensief, ekstensief en semi-intensief is boerderymetodes.

2.4.1 Verduidelik kortliks VIER faktore wat die keuse van die boerderymetode bepaal.

- (a) _____
 - (b) _____
 - (c) _____
 - (d) _____
- (4)

2.4.2 Assosieer die volgende stellings met 'n boerderymetode en skryf slegs die korrekte boerderymetode na die beskrywing neer.

- (a) Klein insette van kunsmis word benodig.

(1)
 - (b) Die nomadiese oppas van vee is 'n voorbeeld.

(1)
 - (c) Diere ontvang 'n gebalanseerde rantsoen.

(1)
 - (d) Hoë digtheid van diere per oppervlak.

(1)
 - (e) Die produksiekoste is laag.

(1)
 - (f) Siektes kom meer algemeen voor.

(1)
 - (g) Baie arbeidsintensief.

(1)
- [50]**

VRAAG 3 BOERDERYBESTUUR, SAKEPLAN, ENTREPRENEURSKAP EN BEMARKING

3.1 Die sakeplan is 'n dokument wat die boer of entrepreneur saamstel met die doel om sy sake-idee te organiseer wat tot die sukses van die boerderyonderneming sal bydra.

3.1.1 Verskaf 'n term vir elk van die afdelings hieronder beskryf om die formaat en uitleg van 'n sakeplan aan te dui.

(a) Die afdeling dui die naam en kontakbesonderhede van die onderneming aan.

(1)

(b) Die afdeling beskryf die vervaardiging of werking van die produk.

(1)

(c) Die afdeling beskryf die kompetisie, teikenmark en promosie van die produk.

(1)

(d) Die afdeling beskryf die werknemers.

(1)

3.1.2 Bespreek en verduidelik TWEE redes waarom 'n sakeplan gereeld hersien moet word.

(a) _____

(b) _____

(2)

3.2 Entrepreneurskap

- 3.2.1 Die boer of entrepreneur staan voor nuwe uitdagings omdat die eise gestel aan voedselproduksie al hoe meer word, maar die hoeveelheid grond wat beskikbaar is vir produksie bly dieselfde. Verduidelik hoe diversifikasie en diversiteit kan help om te oorleef in die landbousakewêreld.

(6)

- 3.2.2 Bestudeer die volgende stelling aangaande die entrepreneursproses en beantwoord die daaropvolgende vrae.

STELLING: "Die volgende is TWEE van die vier fases in die entrepreneursproses, nl.

- * Bepaal die hulpbronne wat beskikbaar is of benodig word.
- * Ontwikkel 'n sakeplan."

Noem die twee fases wat ontbreek en rangskik die VIER fases in die proses in die korrekte volgorde hieronder.

Fase 1: _____

Fase 2: _____

Fase 3: _____

Fase 4: _____

(6)

- 3.2.3 Verskaf 'n volledige definisie van 'n *entrepreneur*.

'n Entrepreneur _____

(3)

3.2.4 Die toepassing van verskeie bestuursfunksies is onontbeerlik vir die voortbestaan van 'n landbou-onderneming. Identifiseer die bestuursfunksies hieronder beskryf deur die volgende stellings.

- (a) Die ontleding en groepering van boerderybedrywighede en die bepaling van verhoudings tussen groepe en individue.

(1)

- (b) Die poging om die behoeftes van die individu met die van die organisasie te versoen wat lei tot optimale werkverrigting.

(1)

- (c) Die doel van die funksie is om enige afwykings of probleme spoedig te identifiseer en reg te stel.

(1)

- (d) Die funksie voorsien veranderinge en vereis vroegtydige aanpassings om ondoeltreffendheid binne die boerdery te beperk.

(1)

- (e) Die intellektuele aktiwiteit wat die spil vorm waarom alle bestuursfunksies of bestuursbeginsels draai.

(1)

3.3 Bemarking

3.3.1 Rangskik die volgende stellings ten opsigte van bemarking in die korrekte volgorde.

Indien 'n boer die volgorde verkeerd het, gaan sy boerdery nie lank hou nie. Skryf slegs die letters van die stellings in die korrekte volgorde neer.

- (a) Hoe gaan ek die produksieproses finansier?
- (b) Hoeveel produkte gaan die verbruiker koop?
- (c) Wie gaan die produkte koop?

Korrekte volgorde: _____, _____, _____ (3)

3.3.2 Bemarkingswette

Bestudeer die volgende stellings ten opsigte van die bemarking van landbouprodukte (genommer a, b en c).

Assosieer elk van die daaropvolgende wette (genommer i, ii en iii) met die stellings.

Skryf slegs die letter (a–c) langs die vraagnommers (i–iii) neer.

- (a) Hierdie wet het ten doel om 'n billike, toeganklike en volhoubare markplek vir verbruikersprodukte en -dienste te bevorder.
- (b) Hierdie wet het ten doel om marktoegang vir alle deelnemers te verhoog en die lewensvatbaarheid van die landbousektor te bevorder.
- (c) Hierdie wet beheer die verkoop en uitvoer van sekere landbouprodukte, en 'n paar ingevoerde produkte.

- (i) Wet op die Bemarking van Landbouprodukte (Wet 47 van 1996).

(1)

- (ii) Wet op Verbruikersbeskerming (Wet 68 van 2008).

(1)

- (iii) Wet op Landbouprodukstandaarde (Wet 119 van 1990).

(1)

3.3.3 Noem VIER faktore wat die vraag na produkte deur die verbruiker bepaal.

- (a) _____
- (b) _____
- (c) _____
- (d) _____
- (4)

3.3.4 Bestudeer die volgende gegewens aangaande die produksie van mielies in Suid-Afrika gedurende 2017 tot 2021 en beantwoord die daaropvolgende vrae.

	2017	2018	2019	2020	2021
Prys	1 690,00	1 105,00	1 695,00	2 150,00	2 790,00
Aanbod van 'n produk (miljoen ton)	12,90	10,80	13,60	13,90	15,50
Reënval (mm/jaar)	750	500	760	800	880
Vraag na 'n produk (miljoen ton)	13,80	14,40	13,70	11,40	11,00

- (a) Gebruik die inligting in die tabel hierbo en teken 'n staafgrafiek om die vraag en aanbod van mielies vanaf 2017 tot 2021 aan te toon.

(6)

- (b) Gedurende watter jaar wou die kopers soveel as moontlik koop?

(1)

- (c) Gedurende watter jaar wou die verkopers soveel as moontlik verkoop?

(1)

- (d) Bestudeer die grafiek wat jy geteken het en lei dan uit die grafiek die algemene tendens in die verhouding tussen die vraag en aanbod van die produk vanaf 2019 tot 2021 af.

(2)

- (e) Gebruik 'n voorbeeld uit die tabel hierbo om te staaf dat die prys van die produk 'n invloed op die aanbod van die produk het.

(2)

- (f) Verklaar (behalwe vir die prys) waarom die aanbod van mielies nie sedert 2017 tot 2021 dieselfde tendens gehandhaaf het nie.

(2)

[50]

VRAAG 4 **FINANSIËLE BEPLANNING, REKORDHOUDING, WAARDE-TOEVOEGING**

- 4.1 Ontleed die onderstaande stelling en beveel aan watter tipe aantekeninge 'n veeboer moet doen om sukses te behaal.

"Veeprodusente moet alles moontlik doen om maksimaal te produseer deur gebruik te maak van presisieboerderypraktyke, bv. die hou van produksierekords. Dit bleik egter dat hierdie beginsel nog nie deurgedring het tot die meerderheid veeprodusente nie. Slegs 15% van alle suiwelbeeste is in melkaantekening, 5% van alle vleisbeeste word vir produksie aangeteken terwyl kleinveeproduksie-aantekeninge amper nie noembaar is in verhouding tot die totale kleinveebedryf nie."

- (a) _____
- (b) _____
- (c) _____
- (d) _____
- (4)

- 4.2 Bestudeer die onderstaande inligting en beantwoord die daaropvolgende vrae.

Plaasboekhouding behels die opstel van begrotings, proefbalanse, balansstate, joernaal-inskrywings, brondokumente (besigheidstransaksies) en grootboekinskrywings.

Die tabel hieronder is 'n voorbeeld van boekhouding en bevat inligting oor die bates en laste van 'n plaas.

	BATES EN LASTE	WAARDE (R)
A	Stroperlening	R2 800 000
B	Kontant	R80 000
C	Waarde van opstal	R3 200 000
D	Oortrokke bankrekening	R220 000
E	Verbandlening	R4 900 000
F	Waarde van plaas	R3 150 000
G	Implemente op plaas	R1 650 000
H	Waarde van voertuie	R680 000
I	Lewende hawe op plaas	R390 000
J	Koöperasie-rekening	R210 000

4.2.1 Voltooi die voorbeeld van 'n balansstaat hieronder deur die bate- en laste-items vanuit in die tabel hierbo met hulle waardes in te vul.

Bate-items	Waarde	Laste-items	Waarde
		SUBTOTAAL	
		NETTO KAPITAAL	
TOTAAL		TOTAAL	

(6)

4.2.2 Bereken die netto waarde van die bostaande plaas deur die gepaste formule te gebruik.

(4)

4.2.3 Ontleed die winsgewendheid en die lewensvatbaarheid van die plaas hierbo deur te verwys na die antwoord verkry in Vraag 4.2.2.

(3)

- 4.2.4 Om die winsgewendheid te bereken, moet die eienaar in staat wees om die besonderhede soos vervat in die finansiële state, te kan interpreteer. Deur die besonderhede in die state te interpreteer kan die eienaar die likiditeit en solvensie van 'n onderneming vasstel.

Verduidelik breedvoerig die betekenis aan die onderstaande terme.

(a) Likiditeit: _____

_____ (2)

(b) Solvensie: _____

_____ (2)

- 4.3 Bestudeer die volgende stellings aangaande bemarkingsfunksies. Verskaf in elk van die volgende gevalle/voorbeelde die bemarkingsfunksie.

4.3.1 Wortels word in 'n koel plek gehou tussen 1 en 5 °C.

_____ (1)

4.3.2 Tamaties word in houtkissies geplaas om kneusings te vermy.

_____ (1)

4.3.3 Die verspreiding van blomkool van die plaas na die verbruiker.

_____ (1)

4.3.4 Die hulp van banke om die boer te help met die koste van bemarking vir vrugte.

_____ (1)

4.3.5 Die soek na kopers, oordrag van eienaarskap en prysbepaling.

_____ (1)

4.4 Voedsel kan beskerm word indien mikro-organismes doodgemaak word of hulle groei vertraag word.

4.4.1 Verskaf VIER gunstige groeitoestande vir die vermeerdering van mikro-organismes.

* _____

* _____

* _____

* _____

(4)

4.4.2 Bestudeer die volgende tabel met metodes om voedsel te beskerm teen bederf deur mikro-organismes.

PASTEURISASIE BESTRALING	STERILISASIE FERMENTASIE	FILTRASIE BEROKING

(a) Hierdie metode word gewoonlik op verwerkte vleisprodukte toegepas om die waterinhoud van die produk met 40% te verlaag. Die uitdroging wat met die metode gepaard gaan het ook inhiberende effekte.

_____ (1)

(b) Hierdie metode gebruik UV-strale wat feitlik geen penetrasievermoë het nie en slegs die oppervlakke van voedsel steriliseer.

_____ (1)

(c) Hierdie metode word hoofsaaklik gebruik op vloeibare voedsel-produkte soos vrugtesappe en skakel hoofsaaklik patogene mikro-organismes uit, terwyl sekere ensiensisteme ook vernietig word.

_____ (1)

(d) Die metode behels dat die produk by hoë temperature en vir lang tye geprosesseer word dat geen enkele lewende organisme in die produk teenwoordig is nie.

_____ (1)

(e) Hierdie metode maak dat melksuiker na melksuur verander wat melk laat stol sodat kaas gemaak kan word.

_____ (1)

(f) Die metode word gebruik om suspensies helder te maak en om mikro-organismes te verwyder.

_____ (1)

- 4.5 Algemene eenheidsprosesse binne voedselverwerking sluit in: skoonmaak, bedekking, vermenging, verpakking, ens. Verpakking is een van die min eenheidsprosesse wat op alle voedselsoorte van toepassing is.

Verduidelik VIER redes of voordele van die verpakking van voedsel.

* _____

* _____

* _____

* _____

(4)

- 4.6 Die oes van produkte is 'n kritieke en baie belangrike tyd op die plaas. Verskeie faktore moet in ag geneem word in die beplanning van die oesproses.

- 4.6.1 Noem VIER faktore wat 'n boer in ag moet neem wanneer voor-oes-beplanning van 'n gewas gedoen word.

* _____

* _____

* _____

* _____

(4)

- 4.6.2 Verskaf DRIE voordele en DRIE nadele om tamaties meganies te oes.

Voordele: * _____

Nadele: * _____

(6)
[50]

150 punte

Totaal: 200 punte

BYKOMENDE SPASIE (ALLE VRAE)

ONTHOU OM DUIDELIK BY DIE VRAAG AAN TE DUI DAT JY DIE BYKOMENDE SPASIE GEBRUIK HET OM TE VERSEKER ALLE ANTWOORDE WORD NAGESIEN.

[illegible]

[illegible]